

Влад В. Ф.,

*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Університету державної фіскальної служби України*

КЛАСИФІКАЦІЯ ВТЕЧ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню класифікацій втечі з місць позбавлення волі, розглядаються види втечі з установ виконання покарань, а також засоби та методи, які їм сприяють. Звертається увага на недосконалість пенітенціарних систем захисту, а також на небалість працівників в'язниць, що призводить до втечі з в'язниць.

Пенітенціарна злочинність займає незначне місце в структурі всієї злочинності в країні, але за своїми характеристиками та значущістю становить справедливий науковий інтерес. Як частина функціонування системи запобігання злочинності загалом вона потребує застосування спеціальних заходів попередження. Вчинення злочинів ув'язненими – міжнародна проблема. На сучасному етапі реформування виправної системи України, коли європейські стандарти інтенсивно впроваджуються у виправних установах держави, установи виконання покарань більше відповідають міжнародним вимогам, а результати наукових розробок у цій галузі цікаві не лише вітчизняним, але й іноземним фахівцям.

Осягнути, проаналізувати, схарактеризувати пенітенціарну злочинність, встановити її причини, визначити шляхи та засоби її запобігання – важливе завдання сучасної кримінологічної науки та практики.

Кримінальний закон при визначенні мети покарання за втечу з місць позбавлення волі (відновлення соціальної справедливості, виправлення засудженого та попередження нових злочинів) підкреслює, що воно повинно застосовуватися у повному обсязі, а бажання уникнути відповідальності за злочин підриває основи досягнення мети покарання.

Підвищену небезпеку у такому разі представляє уникнення відбування покарання шляхом втечі. Втечі з місць позбавлення волі в структурі злочинності в тюрмах є одними з найпоширеніших і небезпечних злочинів. Втечі характерні для всіх видів виправних установ.

Втечі з місць позбавлення волі як кримінальне явище порушують нормальну діяльність виправної установи, загрожуючи безпеці персоналу, засуджених та інших громадян. Негативні наслідки втечі полягають не так в уникненні відповідальності за вчинений злочин, як у тій непередбачуваній небезпеці, яка виникає під час їх здійснення. Такими небезпечними ситуаціями є напад на персонал виправної установи, зберігання та використання зброї, вбивство охоронців та інших працівників виправної установи, використання їх одягу та документів для виходу з установи, тримання заручників. Утікачі змушені негайно вчинити злочини для заволодіння одягом, грошима, транспортними засобами та документами, що посвідчують особу. Що довше злочинець незаконно перебуває на свободі, то небезпечнішим він стає для суспільства, окремих громадян та держави в цілому. Крім того, слід зазначити, що втеча – це єдиний вид пенітенціарного правопорушення, припинення якого прямо передбачає використання зброї незалежно від того, чи існує реальна загроза життю та здоров'ю

працівників кримінально-виконавчої системи чи інших громадян, чи ні.

Ключові слова: місце позбавлення волі, класифікація втечі з місць позбавлення волі, напад на вартових, групові втечі, застосування зброї.

Постановка проблеми. Сьогодні втеча засуджених з місць позбавлення волі займає одне з перших місць серед пенітенціарних правопорушень як найпоширеніше і суспільно небезпечне діяння. Пропонується вдосконалення методики розслідування такого злочину шляхом покращення способів добору працівників виправних установ, встановлення за діями службових осіб виправних закладів додаткового спостереження під час виконання службових обов'язків.

Дослідженням класифікації втечі з місць позбавлення волі у своїх працях займалися як зарубіжні (Є.А. Тимофєєва, А.П. Стуканов, Ю.А. Балахонова, Н.П. Барабанов, В.В. Попов), так і вітчизняні вчені А.І. Богатирьов, О.В. Ведмідський, О.О. Некрасов, О.Г. Колб).

Мета статті полягає в аналізі та дослідженні класифікації вчинених втечі з місць позбавлення волі для подальшого уникнення та недопущення повторюваності вчинення втечі з тюрмних закладів. Звертається особлива увага на непрофесійність та байдужість працівників виправних установ до своїх службових обов'язків, що підтверджується матеріалами кримінальних судових проваджень.

Виклад основного матеріалу. Пенітенціарна злочинність займає незначне місце в структурі всієї злочинності в країні, але за своїми характеристиками та значенням викликає справедливий науковий інтерес. У рамках функціонування системи попередження злочинності в цілому вона потребує застосування спеціальних заходів попередження. Вчинення злочинів ув'язненими – проблема, що має міжнародний характер. На сучасному етапі реформування виправної системи України, коли у виправних установах держави інтенсивно реалізуються європейські стандарти, пенітенціарні установи відповідають міжнародним вимогам, результати наукових розробок в цій галузі цікаві не тільки вітчизняним, але й закордонним фахівцями.

Осмыслити, проаналізувати, охарактеризувати пенітенціарну злочинність, встановити її причини, визначити шляхи та засоби її профілактики – важливе завдання сучасної кримінологічної науки та практики.

Кримінальне законодавство під час визначення мети покарання за втечу з місць позбавлення волі (відновлення соціальної справедливості, виправлення засудженого і попередження вчинення нових злочинів) наголошує на тому, що воно повинно бути виконано повністю. Прагнення уникнути, ухилитися від його відбування підриває основи досягнення мети покарання.

Підвищену небезпеку у такому разі представляє ухилення від відбування покарання шляхом здійснення втечі. Втечі

з місць позбавлення волі у структурі злочинності в тюремних установах належать до найпоширеніших і небезпечних злочинів. Втечі характерні для всіх видів виправних установ.

Втечі з місць позбавлення волі як кримінальні явища порушують нормальну діяльність виправної установи, створюють загрозу безпеці персоналу, засуджених та інших громадян. Негативні наслідки втеч полягають не так в ухиленні злочинця від відбування покарання, як у тих непередбачуваних небезпеках, які виникають під час їх здійснення. Такими негативними наслідками є напад на охорону та заволодіння зброєю, вбивство вартових, конвоїрів, працівників виправної установи, використання їх одягу і документів для виходу з установи, захоплення заручників. Утікачі змушені відразу ж скоювати злочини для заволодіння одягом, грошима, транспортними засобами та документами, що посвідчують особу. Що довше злочинець перебуває нелегально на волі, то небезпечнішим він стає для суспільства, окремих громадян. Крім того, слід зазначити, що втеча – єдиний вид пенітенціарного злочину, для припинення якого прямо передбачено застосування зброї незалежно від того, чи є реальна загроза життю і здоров'ю співробітників кримінально-виконавчої системи або інших громадян, чи ні.

Втечі з місць позбавлення волі можуть бути класифіковані за різними підставами:

1) залежно від розвитку криміногенної ситуації розрізняють втечу ситуативну і ту, яка вимагає попередньої підготовки.

а) При ситуативній втечі засуджений використовує сприятливу ситуацію бездоглядності, умисел на вчинення злочину в такій ситуації виникає раптово. Слід зазначити, що ситуативний вид втечі з місць позбавлення волі найважче піддається профілактиці.

Прикладом ситуативної втечі є випадок, який стався в Київському СІЗО, розташованому на вул. Дегтярівська, 13 у м. Києві, у червні 2009 року.

20.06.09 року, близько 17 години молодший інспектор 2-ї категорії відділу режиму та охорони Київського СІЗО після закінчення прогулянки чергової групи ув'язнених вивів із прогулянкового дворику 23 ув'язнених для конвоювання їх до камери № 161 корпусу № 3, де вони утримувалися. Серед вищевказаної групи ув'язнених був в'язень, який звинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого п. 12 ч. 2 ст. 115 КК України і мав таємний намір здійснити втечу із СІЗО. Довівши ув'язнених до сходів корпусу № 3 і побачивши, що ув'язнені піднімаються сходами до місця утримання, молодший інспектор, порушуючи Інструкцію та свої функціональні обов'язки, залишив їх без нагляду та повернувся до прогулянкових двориків.

При цьому молодший інспектор достеменно знав про свій обов'язок конвоювати ув'язнених до посту № 9 та мав реальну можливість це зробити, тобто належно виконати покладені на нього обов'язки, але через несумлінне до них ставлення не передбачив можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння – втечі з СІЗО ув'язнених, яких він конвоював. В'язень, скориставшись відсутністю молодшого інспектора, з метою реалізації свого умислу здійснити втечу із СІЗО повернувся до коридору між корпусом № 3 та прогулянковими двориками, шляхом пошкодження огорожі між стіною та дахом коридору проник на дах прогулянкових двориків і, подолавши інженерно-технічні засоби охорони ділянки № 5, основну огорожу та господарський двір СІЗО, покинув межі місця попереднього ув'язнення [1];

б) втечі, що потребують попередньої підготовки. Основна ознака зазначеного злочинного діяння – навмисне створення злочинцем сприятливих умов для вчинення злочину. Створення таких умов відбувається протягом певного часу, для нього характерне залишення слідів підготовки злочину, що збільшує шанси адміністрації на прийняття своєчасних попереджувальних заходів. Важливим фактором у такому разі є спосіб вчинення втечі, який визначає його трудомісткість у створенні необхідних умов, а отже, збільшує час на підготовку. Що довше злочин перебуває на стадії підготовки, то менше шансів на його успішне завершення.

Прикладом такої ситуації є втеча, коли Особа 3, яка звинувачується в тому, що, перебуваючи в умовах ІТТ № 6 ГУНП в Херсонській області, розташованого на вул. Банковій, 8 в смт. Новотроїцьке Херсонської області, за попередньою змовою і спільно з підозрюваним Особа 4 умисно, без належного дозволу, з особистих спонукань, без будь-яких поважних причин, таємно, маючи злочинний умисел, спрямований на втечу з під варти, у період з 21.00 год. 25.06.2018 року до 02.00 год. 26.06.2018 року, знаходячись на території прогулянкового двору ІТТ № 6 ГУНП в Херсонській області, заздалегідь підготувавши полотно для ножівки по металу, за допомогою якої пошкодили металеві ґрати на стелі прогулянкового двору охоронюваного приміщення ІТТ № 6 ГУНП в Херсонській області та шляхом відгину зазначених металевих ґрат, залишаючись непоміченими для охорони, здійснили втечу з місця позбавлення волі, самовільно залишивши місце тримання під вартою, та зникли у невідомому напрямку [2];

2) залежно від кількості учасників розрізняють групові та одиночні втечі з місць позбавлення волі.

а) Групові втечі належать до переліку найнебезпечніших злочинів, оскільки часто пов'язані з дестабілізацією обстановки у виправній установі. Особливий інтерес може викликати обставина, за якої групові втечі не пов'язані з процесом тривалої підготовки. Особливістю такої групи є постійне перебування її учасників у критичному психологічному стані від моменту задуму до скоєння злочину. Цей стан крайньої напруженості і тривожності викликаний необхідністю дотримання жорсткої конспірації, високим ступенем ризику, ворожістю середовища перебування. Висока напруженість та тривожність спостерігається майже у всіх учасників групової втечі. З огляду на це можемо сміливо стверджувати: що менший склад групи, то імовірніше успішно завершити злочинний задум. При цьому існує певний зв'язок між кількістю учасників групи і способом здійснення, а також терміном підготовки до групової втечі. Для груп з трьох і більше учасників втечі характерний вибір найбільш трудомістких способів (наприклад, шляхом підкопу). Водночас закономірним є те, що групові втечі відбуваються здебільшого як ситуативні. Практика вказує на те, що схватитися протягом тривалого часу втікачам не вдається. Після скоєння втечі засуджені перебувають у нелегальному становищі, тому нерідко джерелом їх існування стає вчинення нових злочинів;

б) одиночні втечі з місць позбавлення волі на відміну від групових не мають великого суспільного резонансу, проте це не знижує їх високої суспільної небезпеки. Такі втечі найчастіше відбуваються після тривалої попередньої підготовки, нерідко за участю та допомогою інших осіб, які перебувають на волі. Підготовка розуміється як заготовлення продуктів харчування, грошей, одягу, підготовка на виробництві заточувальних пред-

метів, ножів, зброї, виготовлення гаків та сходів, використання схованок, здійснення підпалу, а також використання повітряних комунікацій. Саме така ретельна підготовка дозволяє засудженим досить довго залишатися на свободі. Це свідчить про те, що поодиноці біжать в основному досвідчені та небезпечні злочинці, які вміють грамотно організувати злочин, знають слабкі сторони в роботі не тільки адміністрації виправної установи, але й правоохоронних органів.

Прикладом одиночної втечі є такий випадок. В'язень під час відбування покарання у вигляді позбавлення волі в дільниці соціальної реабілітації Старобабанівської ВК-92 УДПтС України в Черкаській області с. Старі Бабани Уманського району Черкаської області, перебуваючи під охороною на території виїзного об'єкту, що розташований в гранітному кар'єрі с. Танське Уманського району, 10.09.2012 року близько 13 год. 00 хв., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, умисно і шляхом обману конвоїра – молодшого інспектора відділу охорони установи, залишив своє робоче місце, після чого, користуючись несумлінністю конвоїра, таємно самовільно залишив територію вказаного об'єкту та намагався виїхати за межі Уманського району [3];

3) залежно від застосування насильства розрізняють втечі з пенітенціарних установ із застосуванням насильства і без такого:

а) втечі, що здійснюються із застосуванням насильства, можна розділити на дві групи:

– випадки, коли засуджені з самого спочатку планували застосування насильства. Ідеться про втечі, котрі пов'язані із захопленням заручників. За таких обставин засуджені, крім мети втекти, переслідують ще й мету дестабілізувати діяльність виправної установи. Результатом здійснення такої втечі стає наявність жертв серед працівників виправної установи, засуджених, інших громадян. Ця обставина дає підставу дивитися на вчинення втеч у такий спосіб як на загрозу безпеці кримінально-виконавчої системи в цілому;

– випадки, коли засуджені застосовують насильство як засіб подолання перешкод, які виникли раптово, що перешкоджають здійсненню злочину. У такому разі об'єкт не обирається заздалегідь, а виявляється випадковим фігурантом криміногенної ситуації, навіть якщо втечі передувала тривала підготовка;

б) Втечі, що здійснюються без застосування насильства. Такими є всі випадки втечі з місць позбавлення волі, за яких не тільки не застосовувалося насильство відносно громадян, засуджених, працівників виправної установи, але і не передбачалося його застосування (наприклад, випадки втечі через підкоп або із застосуванням гелікоптера);

4) Залежно від застосування зброї розрізняють втечі із застосуванням зброї і без такого:

а) суспільна небезпека втеч з місць позбавлення волі, що здійснюються із застосуванням зброї, найбільш висока, оскільки передбачає напад на особовий склад конвою з метою вбивства та захоплення зброї конвоїрів або вартових в'язниці. Найчастіше обирають такий спосіб скоєння злочину засуджені, які характеризуються стійкою антигромадською установкою, зневагою до життя та здоров'я інших осіб в прагненні до досягнення своєї мети. Цей спосіб також може бути пов'язаний із захопленням заручників.

У разі проявлення збройного протистояння для затримання або ліквідації злочинців задіюється досить велика кількість

співробітників не тільки кримінально-виконавчої системи, а й інших силових відомств (МВС, Збройних сил).

Цей спосіб скоєння втечі також використовується засудженими, хоча його реалізація представляє певну складність, оскільки дії злочинців пов'язані з ризиком для їхнього життя. Однак серед узятих під варту злочинців є чимало людей, які, щоб ухилитися від покарання, готові на все, аж до нападу і вбивства співробітника виправної установи. Для здійснення втечі у такий спосіб засуджені ведуть ретельну підготовку, що включає спостереження за організацією несення служби вартовими, визначення місць, зручних для проникнення на рубіж охорони, розробку способів маскуванню дій, якими можна відвернути вартових, вивчення психологічних, моральних та професійних якостей вартових, які несуть службу по периметру, підкуп окремих з них, схиляння їх до недозволених зв'язків з метою придбання заборонених предметів, виготовлення зброї, пристроїв, що використовуються для проникнення в сектор охорони, ураження живої цілі;

б) втечі з виправних установ, що здійснюються без застосування зброї, – один з найпоширеніших видів, який включає всі види втеч, ніяк не пов'язаних із застосуванням насильства. Однак вказана обставина не зменшує суспільної небезпеки цього діяння, оскільки держава витрачає величезні кошти на пошуки і затримання таких осіб, які, перебуваючи у нелегальному становищі, можуть здійснювати нові протиправні дії.

Така класифікація не є вичерпною та єдиною в своєму роді. У науковій літературі та на практиці існує й інша класифікація. Наприклад, втеча з місця позбавлення волі, яка вчинена: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) у спосіб, небезпечний для життя чи здоров'я інших осіб; 4) у поєднанні з заволодінням зброєю чи її використанням; 5) із застосуванням насильства чи погрозою його застосування; 6) шляхом підкопу; 7) з пошкодженням інженерно-технічних засобів охорони [4].

На думку Є.А. Тимофєєвої, існує така класифікація втеч з місць позбавлення волі:

1) залишення зони, що охороняється, тобто подолання основних огорожень (лінії охорони) житлових зон і виробничих об'єктів шляхом подолання основних огорож, виведення з ладу інженерних і технічних засобів охорони, обману осіб, які здійснюють нагляд і охорону (шляхом проходження через КПП і контрольні майданчики під виглядом співробітника установи, інших осіб, підміни засуджених, які звільняються з установ, або засуджених, яким дозволено пересування без конвою, укриття у вантажах, що вивозяться з охоронюваних зон на транспортних засобах, проникнення за лінію охорони через підкопи і підземні комунікації, використання автотранспортних засобів як тарану;

2) втеча під час перевезення або з неогороджених виробничих об'єктів, для чого використовуються такі способи: втеча з використанням водних шляхів, укриття у схованках і залишення виробничого об'єкта після зняття охорони, шляхом нападу на вартових, співробітників охорони та їх роззброєння, втеча під час конвоювання [5].

Особливе кримінологічне значення має спосіб скоєння втечі з місць позбавлення волі. Він дозволяє правильно організувати діяльність відповідних служб, ефективніше використовувати технічні та інші засоби охорони, належно організувати взаємодію останніх. Найбільш поширеними способами є подолання огорожі, проходження через контрольньо-пропускний пункт, з використанням транспорту, через підкоп.

Пильної уваги заслуговує стан інженерно-технічних засобів охорони та нагляду виправних установ. Так, трапляються випадки знаходження технічних засобів на периметрі установ у несправному стані після завершення регламентних робіт. Часто констатують наявність мертвих зон в рубежах виявлення елементів в конструкціях інженерних споруд, які можуть бути використані засудженими під час здійснення втечі. Для подолання інженерно-технічних загороджень засуджені використовують спеціально виготовлені сходи, трапи, дошки, колоди, зв'язані простирадла, мотузки з прикріпленими до них гаками, інші підручні засоби. Втечу шляхом подолання огорожі засуджені готують та проводять тоді, коли особовий склад вартової служби контролерів погано здійснює нагляд за їхньою поведінкою та діями, а територія об'єкта своєчасно не очищається від будматеріалів, відходів виробництва, сміття та інших предметів. Сприятливими для втеч також є ситуації, коли інженерно-технічні засоби охорони використовуються неправильно або виведені з ладу, а вартові виявляють безтурботність, байдужість та недобросовісно виконують свої обов'язки.

У багатьох випадках засуджені відволікають увагу вартових різними маскувальними діями. Вони інсценують пожежі та бійки, розпалюють багаття і задимлюють сектори спостереження, виводять з ладу світильники. Відомі випадки, коли засуджені здійснювали втечі, використовуючи повітряні комунікації (лінії електропередачі, проводи телефонно-телеграфного зв'язку). Це дозволяло їм, не стикаючись із засобами виявлення, швидко вийти за межі забороненої зони і сховатися непоміченими.

Для наближення до забороненої зони, подолання контрольної-слідової смуги (КСС) засуджені застосовують різні відволікаючі дії. Вони вдаються до маскування, використовуючи саморобні маскхалати, простирадла (взимку), накидки з підручних засобів, та під прикриттям будівель, дільниць території зони, покритих рослинністю, непоміченими наближаються до огорожі внутрішньої забороненої зони, а потім долають її, КСС та лінію охорони.

Обладнані інженерно-технічними засобами охорони заборонені зони засуджені прагнуть долати так, щоб вивести з ладу системи їх виявлення, швидко подолати огорожу. Вивчаючи пристрої технічних засобів охорони, в'язні використовують їх конструктивні недоліки, відключають електричні дросі, влаштовують всілякі перемички, ізолюють контактні частини електромеханічних датчиків, затискаючи обрізані кінці дросів спеціальними затискачами.

Спостерігається тенденція зростання замахів на втечу з місць роботи засуджених. Спроби втечі з території виробничих зон установ вирости в декілька разів. Почастішали випадки, коли засуджені, маючи намір втекти, долають огорожі заборонених зон, не реагуючи на попередження вартових, а часом і на попереджувальні постріли вартових на спостережних вишках.

За умов упровадження нових інженерно-технічних засобів охорони засуджені вишукують хитрощі для втечі з об'єктів через КПП. Вони прагнуть використовувати неправильно обладнані прохідні коридори, двері, оглядові вікна, місця огляду транспорту і контрольні майданчики, які не проглядаються вартовими КПП, нижні частини прохідних коридорів, глибокі колії, що утворилися від коліс транспорту під воротами, незакриті хвіртки або ворота для виходу на контрольні майданчики, транспорт, що виходить з об'єкта.

Готуючись до скоєння втечі через КПП, засуджені ретельно вивчають, як організована служба вартових, помічають, а потім використовують найменшу недбалість, неточність та безтурботність в їх діях для здійснення втечі.

Найбільш поширеними хитрощами, застосовуваними засудженими для здійснення втечі через КПП, є такі:

- виготовлення фальшивих перепусток, довідок та інших документів;
- використання справжніх документів, викрадених на об'єктах у вільнонайманих робітників, з наступною заміною фотографій;
- переодягання у форму співробітників виправної установи, цивільний одяг та навіть жіночий одяг.

Значну кількість втеч через КПП засуджені роблять з використанням транспортних засобів. Найчастіше вони ховаються та вивозяться у вантажах, розраховуючи скористатися недостатньою пильністю осіб, які здійснюють контроль за завантаженням та супроводом транспорту до КПП охоронюваних об'єктів. Іноді засуджені намагаються виїхати за межі об'єкта, сховавшись під капотами, сидіннями і кузовами транспортних засобів, в багажниках легкових автомобілів, цистернах, ящиках і фургонах спеціальних машин.

За наявності часу та умов засуджені роблять на транспортних засобах, безконтрольно залишених на території об'єкта, додаткові пристосування. Вони прилаштовують ящики до днищ кузовів, до стін або даху фургона, прилаштовують додаткові паливні баки, ретельно все маскуючи. Засуджені можуть ховатися також в сипучих вантажах, що вивозяться з об'єктів, а для захисту себе від удару щупа під час перевірки транспорту вони прикриваються твердими предметами або ховаються в спеціально підготовлених під вантажем ящиках.

Поширеною хитрістю засуджених для прихованого проникнення за лінію охорони є використання підземних комунікацій, зокрема і таких, що не охороняються або надійно не прикриті різними загородженнями і не блокувані попереджувальною сигналізацією. Часто засуджені розбирають кладку в колодязях водовідвідних та каналізаційних пристроїв, перерізають загороджувальні решітки тепловідводів та обігрівальних систем.

Висновки. Аналіз здійснених втеч засуджених показав, що місце, яке втечі з місць позбавлення волі займають в структурі пенітенціарної злочинності, і вплив, який ці злочини чинять на оперативну обстановку у виправних установах, дозволяють говорити про доцільність підвищеної кримінологічної уваги до цієї групи протиправних діянь, а причиною, з якої стаються втечі, часто є людський фактор, якого можна було б уникнути завдяки належній професійній підготовці персоналу виправної установи та застосуванню належного рівня контролю під час виконання ним своїх службових обов'язків.

Література:

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29950733>.
2. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79270810>.
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/27934982>.
4. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Кримінальне право України. URL: https://pidruchniki.com/18860313/pravo/vtecha_mistsya_pozbavleniya_voli_varti.
5. Тимофеева Е.А. Уголовно исправительная система: проблемы и перспективы. URL: https://studref.com/410374/pravo/sposoby_soversheniya_pobegov_osuzhdennymi_mest_lisheniya_svobody.

Vlad V. Classification of escape from places of imprisonment

Summary. The article is devoted to the research of classifications of escape from places of imprisonment, types of escapes from penitentiary establishments are considered, as well as means and methods which promote them. Attention is drawn to the imperfection of penitentiary protection systems, as well as the negligence of prison staff, which results in the escape of prisons.

Penitentiary crime occupies an insignificant place in the structure of all crime in the country, but according to its characteristics and significance is a fair scientific interest. As part of the functioning of the crime prevention system in general, it requires the use of special warning measures. The commission of crimes by prisoners is an international problem. At the current stage of reforming the correctional system of Ukraine, when the European standards are intensively implemented in correctional institutions of the state, penitentiary institutions are more in line with international requirements, the results of scientific developments in this field are interesting not only by domestic but also foreign specialists.

To comprehend, analyze, characterize penitentiary crime, establish its causes, determine the ways and means of its prevention – an important task of modern criminological science and practice.

Criminal law when defining the purpose of punishment for escaping from places of imprisonment (restoration of social justice, correction of the convict and prevention of new crimes) emphasizes that it should be implemented in full. The desire to

avoid, to avoid being subjected to it undermines the foundations of their achievement.

The increased danger in this case represents the avoidance of serving a sentence by escaping. Escapes from places of deprivation of liberty in the structure of crime in prisons are among the most common and dangerous crimes. Escapes are characteristic of all types of correctional facilities.

Escapes from places of imprisonment as criminal phenomena violate the normal activities of the correctional institution, endangering the safety of personnel, convicts and other citizens. The negative effects of flight are not so much in avoiding a criminal offense as punishment, but in those unpredictable dangers that arise in the course of their implementation: an attack on the protection and possession of weapons, the murder of guards, guards, workers of the correctional institution, use of their clothes and documents for leaving the institution, grabbing hostages. Fugitives are forced to commit crimes immediately for the purpose of taking possession of clothes, money, vehicles and identity documents. The longer the criminal is at the illegal status of the will, the more dangerous it becomes for society, individual citizens. In addition, it should be noted that escape is the only type of penitentiary offense, the termination of which explicitly provides for the use of weapons, regardless of whether there is a real threat to the life and health of employees of the criminal-executive system or other citizens or not.

Key words: place of deprivation of liberty, classification of escape from places of deprivation of liberty, attack on sentries, group escapes, use of weapons.